

Foto: Vallo Kruuser

Juhatus: Keeruline ja väljakutsete rohke aasta

Peamiseks väljakutseks oli muidugi toimetulek kogu maailma hõlmava pandeemiaga, mis ei jätnud puutumata ka Eestit ega haiglat. Kuid me tulime toime ja vaatamata kahele Covidi-lainele suutsime täita ka Haigekassa lepingumahud.

Kõikides kliinikutes loodi valmisolek ja tagati Covid-19 patsientide ravi. Kesklabor alustas SARS-CoV-2 viiruse RNA testimisega nii kiir- kui aeglaste testidega, millega tagati testimise võimekus 24/7. Õppisime kasutama haiglas ühist voodifondi ja kõiki kliinikuid hõlmavat personalijaotust. 2020. aasta lõpuks oli meil avatud 80 Covid-voodikohta alates III astme intensiivravist kuni õendus-, hooldusravini välja. Panustas kogu haigla personal, lisaks kliinikutele tugistruktuuride töötajad, eriti tahaks tänada infektsioonikontrolliosakonna, apteegi, hankeosakonna töötajaid.

2020. aastal oli kokku 538 086 ambulatoorset külastust, millest 71% olid eriarsti ja 29% õendustöötajate vastuvõttud. E-konsultatsioone tegevate erialade hulk on 2019. aasta 15-lt kasvanud 2020. aastal 19-ni ning e-konsultatsioonide arv ulatus 2020. aastal 12 967-ni. Uue teenusena on seoses Covid-pandeemiaga kasutusele võetud kaugvastuvõttud, mis moodustavad kõikidest vastuvõttudest 13,4%.

Statsionaarsele ravile hospitaliseeritute arv oli 2020. aastal 26 197. Keskmine haiglaravi kestus oli eelmisel aastal 5,4 päeva (k.a statsionaarne õendusabi) ning on aastaid püsinud stabiilsena. Aktiivravis oli keskmine haiglaravi kestus 2020. aastal 3,6 päeva, voodihõive 77,0%. Statsionaarseid operatsioone tehti 2020.aastal 13 525 ning kirurgiline aktiivsus oli seejuures 44,61%.

2020. aastal võeti vastu 3844 sünnitust ja sündis 3941 last – sündis 95 paari kaksikuid ja ühed kolmikud. Elussünde oli 3932 ja sur-

nultsünde 9. Möödunud aastal sai Naistekliinik EBCOGi akrediteeringu sünnitusabi ja günekoloogia treeningkeskuseks noorte arstidele.

Patoloogiakeskuses tehtavate günekotsütoloogiliste uuringute valdkonnas saadi akrediteering vastavalt standardi ISO 15189 nõuetele 25. juunil 2020. Akrediteerimisulatus laiendamine histoloogia, tsütopatoloogia ja molekulaarpatoloogia valdkonnas vastavalt standardi ISO 15189 nõuetele saadi 27. novembril 2020.

Multidistsiplinaarsed meeskonnad

Jätkus töö multidistsiplinaarsete meeskondadega. Patsientide terviklikuks käsitlemiseks ning patsientidele parima valdkonnapõhise eksperthinnangu andmiseks alustasid 2020. aastal tegevust multidistsiplinaarsed meeskonnad – ülekaaluravi, perinataalse, gestatsioo-

nidiabeedi, diabeetilise jalaravi spetsialistide, primaarse immuunpuudulikkuse, onkokiirgusliste patsientide preoperatiivse skriiningu alal.

Ravikvaliteeti hindavate indikaatorite osas tehti valik erialade kaupa ning asuti detailselt kirjeldama indikaatorite andmeid. 2020. aastal kinnitati kaheksa kliinilise auditi projekti, millest viis valmisid möödunud kalendriaasta sees. Ravimiohutuse valdkonnas analüüsiti erinevate digitaalsete lahenduste efektiivsust ja kulutõhusust ravimiohutuse parandamisel.

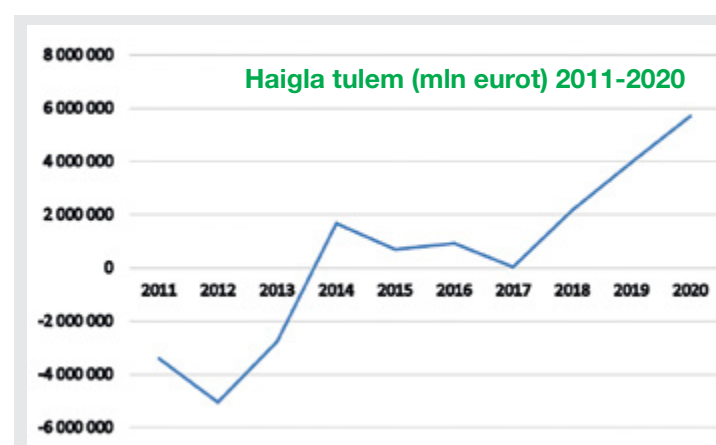
2020. aasta õnnestus majanduslikult väga hästi, lõpetasime aasta 5,6 miljoni eurose kasumiga. Tänu meie töötajate pingutustele täideti haigekassa lepingu rahaline maht ning lisaks kompenseeris haigekassa osaliselt eriolukorra ajal ära jäänud plaanilise töö. Vaatamata aasta algul seisma jäänud investeeringutele, suutsime aasta lõpuks uuendada

seadmeid ligi 3 miljoni ning renoveerida taristut 4 miljoni euro eest. Hea finantstulemus annab kindlama aluse, et ka alanud aasta lõpuks saame selle aasta suured eesmärgid täidetud.

Loomes homset haiglat

2021. aastal jätkub Covid-pandeemiaga tegelemine, nii haigete ravimine kui ka vaksineerimine, kuid tuleb vaadata ka tulevikku ja tegeleda selle loomisega. Toome välja järgmised märksõnad: anda Tallinna Haiglale sisu, viia ellu ravikvaliteedi ja patsiendihutuse strateegia, algsatada uusi e-teenuseid, kindlustada järelkasv, kes loob homset haiglat.

Ene Halling
Ülle Rohi
Kersti Reinsalu
Ralf Allikvee

Sisekliinik aastal 2020

Oli segane aasta, kus tavapärase töörütm sai häiritud. 2020. aasta märksõnadeks sisekliinikus olid Covid-19 ja sellega seondud ning kaugvastuvõttud.

Kai Sukles
Sisekliiniku juhataja

27. veebruaril 2020 sai kinnituse esimene Covid-19 haigusjuhtum Eestis. Alates 16. märtsist lõpetasime plaanilise statsionaarse töö. Plaaniline ambulatoorne töö jätkus, kuid tuli eelistada kaugvastuvõttu. 20. märtsil suleti kardioloogiaosakonna üks tiib ja sinna kolis sisehaiguste osakond. Avati I Covid-osakond 28 voodikohaga sisehaiguste osakonna pinnal. Toimus kliiniku töö ümberkorraldamine ja personali ümberpaigutamine – põhimõtteks sai, et Covid-osakonnas töötav personal ei tööta mujal, st lõppes võimalik töötamine nii polikliinikus, uuringute tegemisel kui teistes osakondades. 23. aprillil Covid-osakond suleti.

Alates 26. aprillist hakati Covid-eeltestima kõiki aerosoolgenereerivate protseduuride (AGP) ning statsionaarse, päevaravi ja -kirurgia patsiente nn kollases telgis – see kestis kuni 07. juulini ja neelas omajagu personaliressurssi. Alates 26. septembrist kollase telgi töö taastus ja testimine algas taas. 23. novembril avati uuesti I Covid-osakond.

Kaugvastuvõttud. Tegelikult olime kaugvisiitidest ja nende vajalikkusest omavahel rääkinud ka varem, kuid seoses kevadise Covidi-pandeemiaga andis Haigekassa loa teha kaugtööna nii esmaseid kui korduvaid vastuvõtte. Samas kehtestati ranged reeglid ja kontroll, sh patsientidele helistamise ja visiidi kohta info kogumise kohta. Kaugvastuvõtt on mugav eriti kaugemal elavatele patsientidele, kuid arstile/õele ei ole see kergem ja ajaliselt vähemmahukas, lisandus kõneaja kokkuleppimine, haigusjuuga tutvumine, tervishoiuteenuse osutamine kaugvastuvõttuna ning dokumenteerimine. Ohukohaks võib olla, kui mitu kaugvastuvõttu toimub järjest ilma patsienti nägemata, siis võivad jääda tähelepanuta teatud muutused patsiendi seisundis, mis vajavad sekkumist. Väljakutsetes on alati võimalused: eriolukord andis võimaluse ödedel ja hooldajatel töökohal omandada uusi teadmisi ja oskusi, juhtis tähelepanu kompetentsi arendamise vajadustele, et kindlustada toimepidevus ka muutunud oludes.

Avatud voodifondi kasutuselevõtt. Covidi tõttu vähenes Ravi üksuses sise- ja kirurgiakliiniku voodikohtade arv nn puhastele haigetele 51 koha võrra. See tõi kaasa vajaduse leida vabu voodikohti haiglaüleselt. Algu oli raske, kuid sügiseks olime harjunud, et ei ole olemas rangeid piire, kus mingi eriala

27. veebruaril 2020 sai kinnituse esimene Covid-19 haigusjuhtum Eestis ja kogu see aasta kulges Covidi dikteerimisel ja jätkub nii ka käesoleval aastal.

haiged asuvad. Kitsaskohana saab välja tuua spetsialiseerunud õendustöö kadumise – erialaselt tuttav haigus, tuttavad protseduurid, mida haigetele teha, ning haige jälgimine.

Väljakutsetes on alati võimalused: eriolukord andis võimaluse ödedel ja hooldajatel töökohal omandada uusi teadmisi ja oskusi, juhtis tähelepanu kompetentsi arendamise vajadustele, et kindlustada toimepidevus ka muutunud oludes. Siinkohal suur tunnustus kõikidele kolleegidele, kellel oli julgust ja valmidust liituda osakonnaga, kus tema abi kõige enam oodati!

Haigla vastutava valvearsti ametikoha loomine. Suvest 2020 loodi haigla vastutava valvearsti ametikoht, et tagada sujuv valvetöö ja pidev suhtlus EMO vastutava arstiga. Algu oli konarlik, kuid aasta lõpupoole tekkisid sisukad ülevaated ning reaalne arusaam vastutusest.

Informatsiooni liikumine. Info liikumine omandas 2020. aastal uue tähenduse. Kriisiga seotud info liikumine on võtmetähtsusega ning

peab jõudma iga töötajani. Kevadel oli meil ühelt poolt liiga palju ja „pudistatud“ infot, kuid sügisel suutisime infot anda struktureeritult.

Uuringud perearstidele. 2020. aastal avanes perearstidel võimalus ise patsiente uuringutele suunata, enam polnud selleks vaja e-konsultatsiooni ega ambulatoorset vastuvõtuaega.

E-konsultatsioonid. E-konsultatsioonide arv ei tõusnud võrreldes varasemate aastatega oluliselt. Ilmselt oli põhjuseks see, et Covid perioodil olid perearstid kaugtööl ja patsientidega ei kohtunud või oli selleks perearstide võimalus suunata ise patsiente uuringutele.

Uued projektid, uued algatused. Koroonaviiruse kõrval jätkus siiski ka tavapärase töö ja tegevus. Seo-

„Suur tunnustus kõikidele kolleegidele, kellel oli julgust ja valmidust liituda osakonnaga, kus tema abi kõige enam oodati!“

ses statsionaarse töö olulise vähenemisega kahe kuu vältel langes suveperioodile tavapärasest suurem töökoormus, st suvel-sügisel tuli teha ära töö, mis oli plaanitud kevad-suviseks ajaks.

Kuigi Maailma Terviseorganisatsiooni algatusel oli 2020. aasta pühendatud ödedele ja ämmaemandatele, juhtimaks tähelepanu ödede rollile tervise tagamisel ja töökaite puudusele, siis lõppenud aasta illustreeris nii tervishoiutöötajate kriitilise tähtsusega rolli elanikkonna tervise edendamisel kui tervishoiu töötavate tugitöötajate olulisust tervishoiuteenuse järjepidevuse tagamisel.

Mõned uuendused/edulood:
- gastroenteroloogide edu haigekassa komisjonides teenuste hinnakujuanduses: limaskestast disektsiooni ja endoskoopilise kolan-

gioskoopia osas – mõlemad said nimekirja;

- eelregistreerimine vaktsineerimisele ja töötervishoiuarsti vastuvõtule;
- ventilaatorravi patsientide kodune kaugjälgimissüsteem, esimesed patsiendid kodusel hapnikravigi;
- onkoloogiline patsiendikeskne ja tervikliik raviteekond, sh palliatiivravi meeskond, tööprotsessid;
- onkoloogiline päeva-/keemiaravi Kuressaare Haiglas;
- jämesoolevähi sõeluuringu nõustamistelefon;
- isheemilise insuldi osas koostöö angiograafiakabineti, trombektoomiade arvu tõus.

Küsimused, mis ootavad vastust/käsitlemist järgnevatel aastatel

Personal: inimesi on puudu peaaegu igal erialal.

Kindlus tuleviku osas – Tallinna Haigla: mis meist saab?

EMKi EKG liidestamine: oluline just ravikvaliteedi aspektist, EKG-de liikumine Pildipanka.

Tervishoiuteenuse kvaliteet ja ohutus.

Koostöö perearstidega: kas regulaarseid hommikuseminare ja kohtumisi TPS juhatajaga saab tulevikus muuta tulemuslikumaks?

Järeldravi kontseptsioon ja korraldus.

Info liikumise haiglas: haiglaülesed projektide teavitused planeeritava uuenduse/muudatuse kohta – info on oluline realistlikuks ja praktiliseks realiseerumiseks.

„Väljakutsetes on alati võimalused: eriolukord andis võimaluse ödedel ja hooldajatel töökohal omandada uusi teadmisi ja oskusi, juhtis tähelepanu kompetentsi arendamise vajadustele, et kindlustada toimepidevus ka muutunud oludes.“

2020 Kirurgiakliinikus: Covid-19 kiuste siiski rõõmsad ja tahtmist täis!

Möödunud aasta alguses, kui valmistusime aastaaruanneteks ning tegime 2020. aasta tööplaani, oli tunne, et tegemist on justkui täiesti tavalise aastaga, kirjutavad **Kirurgiakliiniku juhataja dr Andrus Arak** ja **kliiniku õendusjuht Kristin Lichtfeldt**.

Andrus Arak
Kirurgiakliiniku juhataja

Kristin Lichtfeldt
Kirurgiakliiniku õendusjuht

Meie plaanid olid realistlikud, ka tagantjärele vaadates: kliiniku kõikide erialade spetsiifiliste arengusuundade edendamine vastavalt haigla võimalustele ja erialade võimekusele. Nii läkski.

Võimalused olid muidugi erialadel erinevad – kellel mida Covid parasjagu pigistas. Täna saame siiski öelda, et kirurgiakliinikurve all ei murdu ning kokkuvõtlikult oli tegemist hea aastaga. Haigekassa leping sai täidetud, meie inimeste haigestumine ei olnud suur, viirus hoiti kontrolli all ning väljusime olukorrast veel tugevamana kui varem. Järgnevalt toome välja kirurgiakliiniku tegevused möödunud aastal.

Üld- ja onkoloogiline kirurgia

2020. aastal alustas tööd multidistsiplinaarne meeskond onkokiirurgiliste patsientide preoperatiivse skriininguga. Selle eesmärk on alatoitumuse ja aneemia korrigeerimine enne suuremahulisi vähilõikusi, mis ühest küljest vähendab riski postoperatiivsete tüsistuste tekkeks, samuti optimeerib patsiendi seisundit ka edasise ravisoostumuse (keemia-, kiiritusravi) parandamiseks. Keskuses alustas tööd vastav toitumisõde, kes konsulteerib patsiente preoperatiivselt ambulatoorselt ja postoperatiivselt statsionaaris.

Aasta lõpus vahetus keskuse juhataja. Pikaajaline juhatada Andre Trudnikov leidis uue väljakutse teises haiglas ja uue keskusejuhataja konkursil osutus edukaks Mihkel Mettis. Mihkel on ITKs töötanud alates 2014. aastast, olnud keskuse juhtivarst. Töölle asus residentuuri lõpetanud üldkirurg Ott Lauer.

Kõrva-nina-kurguhaigused

Renoveeriti keskuse ruumid Magdaleena üksuses, millega koondati ühele pinnale eriala kogu ambulatoorne, päevaravi ja statsionaarne tegevus ning tulemuseks on esimene kaasaegne KNK-keskus Eestis. Jätkutegevusena on oluline ka kuulmiskeskuse toomine Tõnis-mäelt Magdaleena uude tervisekeskusesse.

Kõrva-nina-kurguhaiguste keskuse ruumid renoveeriti Magdaleena üksuses, millega koondati ühele pinnale eriala kogu ambulatoorne, päevaravi ja statsionaarne tegevus ning tulemuseks on esimene kaasaegne KNK-keskus Eestis.

Uroloogia

Keskus tähistas 70. aastapäeva teemakohase konverentsiga. Keskus oli taas esirinnas publikatsioonide avaldamises. 2020. aastal avaldas uroloogiakeskus 3 teadusartiklit.

Töölle asus residentuuri lõpetanud uroloog Olga Rajevskaja, kes sooritas ka Euroopa rahvusvahelise kvalifikatsioonieksami I osa (*fellow of the European Board of Urology*).

Oluline on 25%-line laparoskopopiliiste ja teiste mini-invasiivsete operatsioonide arvu kasv.

Lüülsambakirurgia

Oluline samm lüülsambahaigete terviklikul käsitlemisel oli skolioosikabineti avamine, millega loodi skolioosipatsientidele diagnoosimine, jälgimine kui ravi terviklik süsteem.

Arendati jõuliselt seljaregistrit, mis alustas tööd 01.09.2019. Võeti tööle ka keskuse assistent, tänu kellele suurenes oluliselt küsimustikele vastajate protsent.

Alustati uue infotehnoloogilise lahenduse kasutamist: tehisintellekti abil spondülogrammide hindamine (Surgimap).

Ortopeedia

Hea võimalus oli päevakirurgia viimine Magdaleena üksusesse. Patsiendid paiknesid nii taastusravi kui ka reumatoloogia pinnal. Nüüd oleme maandunud TKK pinnale. Aastal 2021 on soov laiendada päevakirurgiliste operatsioonide diapasoni ja võimalusel ka operatsioonide arvu.

Ravikvaliteedi parandamiseks õnnestus mitu olulist tegevust: kinnitati ortopeediliste haigete ERAS protokoll, koostöös sisearstidega toimub pre-op-nõustamine, mida koordineerib vastavad koolitused läbinud õde. Ambulatoorse trauma patsientide paremaks vastuvõtuks valmis kolm uut kaasaegse sisustusega ambulatoorse trauma kabinetti.

Ortopeediakeskuses vahetus taas kord õendusjuht. Õendusjuht Anni Laas läks lapsehoolduspuhkusele ning teda asendab Heive Unt, kes töötab ortopeediakeskuses alates 2016. aastast.

Anestesioloogia ja intensiivravi

Covid-pandeemia tõi keskusele mitmeid uusi väljakutseid. Intensiivravi vajavate Covid-haigete põetus nõudis uute ravivõtete ja standardite kehtestamist. Töötamine pikaajaliselt isikukaitsevahendites on personalile füüsiliselt koormav ja seoses täiendavate valvete lisandumisega oli kumuleeriv väsimus riskiks eksimustele nii IKV-te kasutamise reeglites kui patsienti puudutava ravi osas.

Vaatamata sellele, on AIRK suutnud ära mehitada kaks eri asukohas intensiivravi osakonda. Selleks on IRO personal väga palju panustanud mitte-intensivistide koolitamisega. Koolitused toimusid nii ITK vastvalminud simulatsiooniklassis kui ka virtuaalselt tänu VR-prillidele.

Intensiivravi personal osales koolitajana ka rahvusvahelises SPACE-19 koolitusprogrammis.

On ette näha kogu 2021. aasta jooksul täiendava töökoormuse vajaduse jätkumist, epideemia vaibumisel tuleb tavalisest lühema perioodi jooksul teostada plaanilise töö maht.

Erakorraline meditsiin

2020. aastal langes erakorralise meditsiini keskusesse pöördujate arv. Sealjuures on oluline mainida, et punase ja oranži triiažikategooria patsientide arv suurenes ning pöördujate arv vähenes ainult roheliste ja siniste patsientide arvelt.

Olulised olid ettevalmistused keskuse renoveerimiseks ja ajutiselt konteiner-linnakusse kolimiseks.

Pidev ja jätkuv teema on piisava arvu kaasaegse väljaõppega erakorralise meditsiini arstide püsiva kaadri leidmine keskusesse. Töölle asus 14 abiarsti Tartu Ülikoolist, kelle panus osakonda on olnud väga suur ning avatud ja õpivõimelise mentaliteedi tõttu omandasid nad kiiresti vigasta-

”Kokkuvõtvalt võib öelda, et 2020. aasta ei olnud sugugi paha – oli raske, kuid väga õpetlik aasta. Eriolukord mõjutas kõige enam statsionaarset tööd.

tute käsitlemise lisaks paljudele muudele oskustele.

Raske, aga õpetlik aasta

Kokkuvõtvalt võib öelda, et 2020. aasta ei olnud sugugi paha – oli raske, kuid väga õpetlik aasta. Eriolukord mõjutas kõige enam statsionaarset tööd. Eriolukorra tõttu oli kevadise ja sügis-talvise laine ajal piiratud nii operatsioonitubade kasutus kui voodifond. AIRK töötajad katsid Covid-AIRO osakonda kahekordse personaliga ja lisaks tava-AIRO osakonda 4 voodikohaga. Statsionaarsetest osakondadest oli Covid-üksuste käsutuses üldkirurgia üks tiib ja lüülsambakirurgia osakond ning kolmanda Covid-osakonna valmiduses ka ortopeedia osakond. Kogu kirurgiakliiniku meeskond panustas olukorrast väljatulemise nimel ning meie tublisid töötajaid jagus nii testimispunkti, vaksineerima, kõikidesse Covid-osakondadesse kui ka ustevalvesse. Inimesed mobiliseerivad end usumatult kiirelt, vajadusel oldi võimelised paari tunniga osakondi ümberprofileerima Covidiks ning kasvõi ööhakul leidma uusi töötajaid sinna, kuhu vaja. Külge kõrval on kergem, see on oluline!

2021. aastal panustame jätkuvalt ravikvaliteeti, patsiendihutusse, meeskonnatöösse ja erialade arengusse. Kirurgiakliinikul on käesoleval aastal planeeritud ka kaks väga suurt renoveerimist, mis ei muuda ainult ruume füüsiliselt, vaid ka tööprotsesse. EMKi ja sterilisatsioonikeskuse Ravi üksuse renoveerimised on olulised kogu haigla mõistes ning vajab head koostööd ja mõistlikkust ka teiste kliinikute poolt.

”Kogu kirurgia-kliiniku meeskond panustas olukorrast väljatulemise nimel ning meie tublisid töötajaid jagus nii testimispunkti, vaksineerima, kõikidesse Covid-osakondadesse kui ka ustevalvesse.

Üle-euroopalise koolitusprogrammi käigus koolitati mitteintensivistidest intensivistide, kasutusel olid ka virtuaalreaalsuse prillid.

2020. aasta Naistekliinikus

Pandeemia alguses nappis ülemaailmsete tarneraskuste tõttu nii isikukaitsevahendeid kui ka desinfitseerimisvahendeid, puudus ka Sars-CoV-2 testimisvõimekus, kirjutab keerulisest aastast kliinikus **Naistekliiniku juhataja dr Brigita Tamm**.

Brigita Tamm
Naistekliiniku juhataja

Aasta algus tõi Haigekassa tervishoiuteenuste loetellu uue teenuse – rasedate I trimestri sõeluuringutel avastatud keskmise riski tulemussega patsientidele NIPT-testi – loote rakuvaba DNA-analüüsi ema verest, millega tuvastatakse sündiva lapse Downi, Edwardsi või Patau sündroomi risk. Kuna testi teevad vaid välislaborid, siis tuli testi integreerimiseks eHealthi ja tervise infosüsteemi ning kaasaegse elektroonilise andmevahetuse loomiseks koondata töögrupp ning kaasata labori IT-spetsialistid Valeria Rist ja Mari Oblikas. Teenuse arendusele kulub kaks kuud pingelist tööd, mille tulemusel käivitus analüüsides logistika ning elektrooniline andmevahetus Medioposti teel. Patsientide analüüsid tellitakse eHealthis ning vastused laekuvad Medioposti vahendusel eHealthi analüüsides risttabelisse, päevikusse ja digilukku.

Alates 1. septembrist 2020 lõpetati loote kromosoomihaiguste riskihinnanguks kasutatava II trimestri vereseerumi sõeluuringu markerite (AFP, hCG, uE3) kasutus, kuna tellitavate analüüsides arv langes alla kriitilise piiri. Need naised, kes ei jõua rasedusega arvele enne 14. nädalat saavad loote trisoomiate 21, 18, ja 13 hindamiseks teha nüüd tasuta NIPT-testi.

Koroonaviiruse eriolukord

12. märtsil 2020 kuulutati Eestis välja eriolukord, mis nõudis kiirelt Eesti suuremate sünnitusmajade koostööd ja konsensuslikke otsuseid. Neli seltsi – Naistearstide Selts, Eesti Ämmaemandate Ühing, Eesti Perinatoloogia Selts ja Eesti Lastearstide Selts – koostasid 17. märtsil 2020

juhendi normaalse raseduse jälgimiseks, sünnitusabi osutamiseks ning nakatumisest ohustatud vastsündinu jälgimiseks esimesel elunädalal Covid-19 pandeemia ajal. Juhendi koostamise eesmärk oli kaitsta emade, vastsündinute, perede ja tervishoiutöötajate tervist, hoida nakatumisvõimalus minimaalne ning tagada jätkusuutlik meditsiiniabi.

Kuna sünnitusabi andvad arstid teevad ka ambulatoorseid vastuvõtte ning loote UHD-uuringuid, siis oli esmatähtis viia miinimumini füüsilised kontaktid tervishoiuteenuse osutamisel ja leida alternatiiv raseduse 1. trimestri Oscar-testile.

23. märtsil 2020 nõustus Eesti Haigekassa Naistearstide Seltsi ettepanekuga rahastada ajutiselt eriolukorraga seoses rasedate esimese trimestri sõeluuringute alternatiivina loote rakuvaba DNA sünnieelset sõeluuringut vereanalüüsist ehk NIPT-testi. NIPT-teste tehti ITK emadusnõuandlas kahe eriolukorra kuu jooksul 80 asemel 455. Analüüsides tegemine sellises mahus ja tempos sai võimalikuks vaid tänu varasemale teenuse arendusele ja elektroonilisele andmevahetusele.

24. märtsil kinnitas Eesti Haigekassa ambulatoorse teenuse osutamise tingimused kaugvastuvõtu formaadi korral. Emadusnõuandlas asendati raseduse jälgimise kolm nõuandla kontaktvisiiti korraliste kaugvisiitidega eriolukorra ajaks. Pandeemia alguses nappis ülemaailmsete tarneraskuste tõttu nii isikukaitsevahendeid kui desinfitseerimisvahendeid, puudus ka Sars-CoV-2 testimisvõimekus. Raviasutusse sisenedes tuli patsientidel täita tervisedeklaratsioon ja edasine tervishoiuteenuse osutamine viiruspuhangu tingimustes tugines usaldusel, aususel ja vastutustundel. Küsimusi oli palju. Uue koroonaviiruse iseloom polnud pandeemia alguses selge. Riigis valitses skepsis maskikandmise suhtes.

26. märtsil peatati sotsiaalmistri otsusega haiglates plaaniline ravitöö ja ambulatoorsed sõeluuringud. Naistekliinikus jätkus aga sünnitusabi osutamine täies mahus, eriolukorra ajal lõpetati isade lubamine sünnituse juurde, katkestati

perepalati teenus, sünnitusabis individuaalse spetsialisti teenus ning suleti ka perekool.

Alles 29. märtsist sai koostöös infektsioonikontrolli osakonnaga võimalikuks alustada ITK Naistekliinikus sünnitajate kiirtestimist. Teise koroonalaine eel ehitati naistekliiniku fuajeesse ajutine verevõtupunkt rasedatele.

Eriolukorra lõpp 17. mail

Eriolukorra lõppedes tegid neli seltsi ühisavalduse Terviseametile, milles nõuti sünnitajatele IKV- ja PCR-kiirtestide:

„Eesti Naistearstide Selts, Eesti Perinatoloogia Selts, Eesti Lastearstide Selts ja Eesti Ämmaemandate Ühing kinnitavad, et peavad vajalikuks igapäevatööd endiselt tugineda 18. mail 2020 vastu võetud juhendile „Sünnitus, raseda ja vastsündinu jälgimine Covid-19 epideemia muutunud tingimustes“.

Peame vajalikuks:

- 1) sünnitusosakondade võrdsustamist erakorralise meditsiini osakondadega,
- 2) kõigi sünnitajate testimist SARS-CoV-2 suhtes,
- 3) kiirtestide piisava kättesaadavuse tagamist sünnitusosakondades.

Piirangute jätkamine sünnitusosakondades, vaatamata paranevale epidemioloogilisele olukorrale Eestis on hädavajalik, kuna Covid-19 haiguse tagajärjed raseduse ajal nii emale kui lapsele võivad olla väga tõsised. Covid-19 pandeemia maailmas jätkub ja reisipiirangute lõdvendamine toob tõenäoliselt ka Eestis kaasa uusi haigestumisi.

Enamik SARS-CoV-2 positiivsetest sünnitajatest on Eestis olnud asümptoomsed ja testimata ei ole võimalik viiruse kandlust kindlaks teha. Sünnitajate testimise ja sellel põhineva isikukaitsevahendite korrektse kasutamise lõpetamisel tekib oht koroonaviiruse levikuks sünnitusosakondades.

Eriolukorra lõppedes palus õiguskantsler Terviseametil ja Sotsiaalministeeriumil koostöös Eesti Haigekassa, haiglate ning eriaseltsidega välja selgitada, mida oleks võimalik teha sünnitajatele seatud piirangute leevendamiseks, arvestades sünnitajate õigusi kaitsvaid rahvusvahelisi konventsioone.

Heli Paluste Sotsiaalministeeriumist vastas: „Lõplikud otsused sünnitusabi praktiliseks korraldamiseks ühes või teises haiglas või selle osakonnas teeb alati antud haigla

„Piirangute jätkamine sünnitusosakondades on hädavajalik, kuna Covid-19 haiguse tagajärjed raseduse ajal nii emale kui lapsele võivad olla väga tõsised.“

juhtkond, lähtudes oma infektsioonikontrolli teenuse riskihinnangutest. Piirangutest tulenevate ebamugavuste kõrval ei saa unustada nakatumisega seotud reaalseid ohte inimese elule ja tervisele.“

Piirangute leevenemisega pääsesid isad taas sünnituse juurde, kuid novembrist tuli perepalati teenus viirusleviku piiramiseks uuesti asendada ema-lapse palati teenusega. Sünnitusmajja oli lubatud sünnitaja juurde vaid üks respiraatorit kandev leibkonnaliige.

2020. aastal oli meil kokku 11 koroonapositiivset sünnitajat, neist kaks keisrilõikega lõppenud sünnitust, ning üks koroonapositiivne günekoloogiline patsient.

Keerulisi olusid trotsides

Aasta 2020, mis algas teadmise, et on ülemaailmne õdede ja ämmaemandate aasta märkamaks ja tunnustamaks inimesi, kes oma igapäevatoos meie kõigi tervise eest hea seisavad, kujunes lõpuks ilmselt paljude meie jaoks elumuutvaks ning väljakutsete aastaks, kirjutab **Naistekliiniku ämmaemandusjuht Vivian Arusaar**.

Vivian Arusaar
Naistekliiniku
ämmaemandusjuht

Tagantjärele kevadele ja eriolukorrale mõeldes on heameel tõdeda, et keerulises olukorras käsitletud ühised arutelud viisid sujuvalt ühiste seisukohtade ning üleriigiliste kokkulepete ja tegevusjuhiste kirjapanekuni. Samuti, kooskõlastusprotsess arvestas ja kaasas kõikide erialade esindajaid.

Vaatamata ülikeerulisele olukorrale kogesime suurepäraselt koostööskust ja võimet seljatada konstruktiivsete aruteludega eriarvamused. Need olid emotsionaalselt väga rasked otsused ka meile endile

ja sündisid just selle eesmärgiga, et tagada sünnitajate turvalisus, nende laste ja pereliikmete turvalisus, et nõuandlaid külastades või sünnitusmajades viibides oleks sotsiaalsete ehk olmekontaktide kaudu nakatumise risk viidud miinimumini.

5. mail, kui tähistatakse rahvusvahelist ämmaemandate päeva, kinkis ämmaemandatele sünnitusmaja akende all südantsoojendava kontsertelamuse muusik Hendrik Sal-Saller. Kontserdist sai osa kogu haiglapere, samuti meie patsiendid ning eriolukorra haripunkti jagus

kindlasti rõõmu ja märkamise tunnet meie kõigi jaoks.

Sama rõõmustav on tõdeda, et keerulisi olusid trotsides õnnestus suvel, mil vabas õhus toimuvad üritused olid leebemate piirangute tõttu võimalikud, juba teist korda tähistada 5. augustil rahvusvahelist imetamise nädalat haigla õuealal meeleoluka ja mängulise piknikuga.

Selle ettevõtmise eesmärk on rõhutada imetamise olulisust nii lapse kui kogukonna tervisele ning teadvustada ühiskonnale rahvusvahelist sõnumit, mis sel aastal ütles,

et rinnaga toitmise toetamine aitab kaasa mitmete keskkonna- ja kliimamuutuste probleemide lahendamisele. Seetõttu teeb eriti heameelt, et koroonapandeemiast olenemata sai lõppenud aastaringi kirja rida ettevõtmisi, mis õnnestusid vaatamata suurtele muutustele töökorralduses ja üleriigilisele eriolukorrale.

Lisaruumid perekoolile

Kõikide takistuste kiuste valmisid Ida-Tallinna Keskhaigla Järve üksuses lisaruumid meie perekooli tegevuste laiendamiseks. Plaan viia

Sündmused:

7. veebruaril 2020 toimus ITK suurkonverents „Raseda tervis“. Konverentsil osales 357 meditsiinitöötajat. Multidistsiplinaarseks teemakäsitluseks oli ettekandeid nii ITK arstidelt kui ka ämmaemandatelt.

Neonatoloogia osakonna arst-anestesioloog dr Maarja Hallik kaitses doktorikraadi. Naistekliiniku arstid on osalenud aasta jooksul 10 teadus- ja uurimistöös.

2020. aasta parima arsti nominendiks esitati Naistekliinikust neonatoloog arst-konsultant Annika Tiit-Vesingi.

17. novembril külastasid sotsiaalminister Tanel Kiik ja rahvastikuminister Riina Solman rahvusvahelise enneaegse sünni päeva raames Keskhaigla sünnitusmaja. Päeva juhtlause oli „Üheskoos liiga vara sündinud laste tuleviku heaks“.

ITK neonatoloogia osakonna juhataja dr Pille Andresson korraldas ümarlaua arutamaks Euroopa Komisjonis 2018. aastal vastu võetud vastsündinute tervise kaitse standardeid ning rõhutas tõsist koostöövajadust, et tagada igale vastsündinud lapsele võrdsed võimalused juba elu esimesest hetkest. Enneaegsete vastsündinute tõendus põhise ravi pakumisel kaasaegse tervishoiutehnoloogia võimalusi rakendades on vajalik piisava hulga spetsialiseeritud personali olemasolu, mille eeltingimuseks on pidevad täiendkoolitused ja erialased väljaõpped ning motiveeriv töötasu. Vastsündinute vanemate kaasamine eeldab ressursi nõustamiseks, kaasamiseks, kogemusrõustamiseks, patsiendi õpetuseks ja hilisemaks toimetuleku õpetuseks.

ITK Naistekliinik sai residentuuriprogrammi reakrediteeringu EBCOGilt.

Juunis–augustis 2020 toimus ITK Naistekliiniku sünnitusabi ja günekoloogia residentuuriprogrammi välishindamine. Meie residentuuriprogramm sai EBCOGilt 3-aastase reakrediteeringu. Toodi välja meie tugevused ja nõrkused.

Välisekspertid soovitasid Eestis pikendada residentuuriõpinguid neljalt aastalt viiele nii nagu Euroopa riikides.

„Väljaõppe kvaliteet = turvalisem meditsiin, parem ravikvaliteet“ põhimõttest tulenevalt on Naistekliinikus vaja spetsiifilist psühhosomaatilise meditsiini koolitust, lisaks motiveerida sünnitusabi, operatiivse günekoloogia, UHD-diagnostika üksühele praktilist väljaõpet. Naistekliiniku arstidele juhendajatele vajame head juhendajate koolitust. 2019. aastal käivitunud residentide õppeprojekti tuleb sihikindlalt ja süstemaatiliselt edasi arendada.

27. augustil 2020 andis Eesti Sünnitusmajade toetusfond üle anonüümse eraannetaja poolt Naistekliinikule soetatud uue põlvkonna KTG-aparaadi Edan 15 Air. Oleme tänulikud.

2020. aastal lõpetas ITKga töösuhte 6 arsti: kauaaegne günekoloogia osakonna juhataja dr Mall Varvas, Irina Ronenson, Ljudmilla Šturm, Ailen Aluri, Janne Toomsalu, Triinu Piirisild.

1. septembril 2020 muutus Naistekliiniku struktuur. Günekoloogilise ambulatoorse ja päevaravi osakonna asemel jäi Naistenõuandla, mille juhatajaks sai dr Külli Erlang ning Günekoloogiaga liitus päevaravi ja osakonna juhatajaks sai dr Ele Tammemäe.

Novembrist algas Naistekliiniku 1. korrusel remont. Covid-patsientide isolatsiooniks saime kolm mugavat palatit eraldi sanitaarsõlmedega.

2020. aastal oli meil arvel 4197 rasedat, oli 3844 sünnitust, sündis 3932 last, neist 95 paari kaksikuid, kellest 55% olid enneaegsed. Sündisid ka ühed kolmikud. Meil oli 11 Covid-positiivset sünnitajat, kõik nende emade vastsündinud said rinnapiima ja ühtegi beebit ei tulnud koroonatõttu emast eraldada. Pandeemia ja sellest tingitud piirangud tekitasid inimestes hirmu ja ebastabiilsust, viha koroonaviiruse vastu suunati abistajatele, sünnitusmaja sai ähvarduskirju, kaebusi, päringuid ja teabenõudeid ning doulad algatasid allkirjade kogumise. Sünnitusabi osutavad meedikud ei ole end kunagi kellegagi vastandanud ning on teinud raske koroonaajal oma professionaalset tööd kannatlikkuse ja pühendumisega ning valdavalt on koostöö rasedate ja sünnitajatega olnud positiivne.

Koroonapandeemia tingimustes on meie patsiendid saanud kvaliteetset tervishoiuteenust. Naistekliiniku perinataalsuremuse näitaja oli 2020. aastal 2,3 promilli, mis on väga hea tulemus sellel keerulisel aastal. Täna kõiki Naistekliiniku ja ITK kolleeg väga hea koostöö eest!

2021. aastaks on meil palju sihte ja eesmärgi, kuid üks oluline sõnum on sõeluuringud.

2021. aastast saavad nii emakakaela kui rinnavähi sõeluuringule tulla ka ravikindlustuseta patsiendid. Emakakaela vähi sõeluuringul kasutatakse 2021. aastast alates papilloomiviiruse tuvastamist. Vähem oluline pole ka info, et noortekabinet võtab jätkuvalt vastu kuni 26-aastaseid ravikindlustuseta noori.

beebide tegevused uutesse ja spetsiaalselt võimlemiseks kohandatud ruumidesse ei õnnestunud küll sel määral, nagu esialgu unistasime, kuid suveperioodil, kui koroonaviirusega seotud piirangud leevenesid, saime võimaluse uued ruumid järele proovida. Paraku kestab võitlus koroonaga edasi ning see on toonud kaasa perede ohutuse tagamiseks ja viiruse leviku tõkestamisel perekooli kontakttegevuste peatamise. Seetõttu on ka perekool üle läinud distantskoolituse vormile ning valmis on saanud üksjagu videoõppematerjali, mis on haigla kodulehe vahendusel kõigile huvilistele tasuta kättesaadavad.

Kliiniku arstid, ämmaemandad ja tugispetsialistid löid kaasa mitmetes tervise- ja kodanikuharidust edendavates meediaprojektides, nagu

„Pere ja Kodu“ Delfi Tasku tasukühäalingud; noorte reproduktiivtervise ennetamise projekti raames noortekabineti asukohta ja tegemisi tutvustavad õppevideod, et tõsta terviseteadlikkust kogukonnas ning teadvustada inimese enda vastutust oma tervise eest seismisel.

Aasta lõpus rõõmustas kogu kliiniku peret teadmine, et haigla parimate töötajate seas märgiti taas kord ära naistekliiniku töötajad. Esile tõsteti kliiniku sotsiaaltöötaja Marika Lass, ämmaemand Marge Ratas, osakonna abiline Niina Fedossejeva. Samuti tunnustas haigla koostööpartnerina naistekliiniku erakorralises vastuvõtus tööülesandeid täitnud turvamees Hendrik Ilissoni.

Silmakliinik 2020

Vaatamata eriolukorra ajal plaanilise töö peatamisele, tegid meie silmakirurgid 2020. aastal kokku 10 503 operatsiooni, kirjutab **Silmakliiniku juhataja dr Artur Klett.**

Artur Klett
Silmakliiniku juhataja

Covid-19 pandeemiast tingitud eriolukorra ajal märtsis ja aprillis 2020 oli Silmakirurgia keskuse plaaniline töö peatunud ja täies mahus taastasime silmakirurgia keskuses töö mai alguses. Vaatamata pingelisele olukorrale said lepingu mahud täidetud tänu kogu personali panusele – alates tublidest hooldajatest lõpetades veel tublimate sekretäridega. Arstidele olid sel aastal eriti suureks abiks meie õdede iseseisvad vastuvõetud mitmes valdkonnas, sealhulgas ülisuur silmasiseste injeksioonide hulk.

Möödunud aastal alustasime haruldaste haiguste registri loomisega ja tegime ettevalmistusi Transplantatsiooni Keskuse rajamiseks, loomisel on ka siirdamise register. Dr Kadi Palumaa juhtimisel on ettevalmistamisel lastemüopia projekt. Koostöös perearstidega alustasime dr Mari Levini eesvedamisel laste e-konsultatsioonidega. Operatsioonidel juurutasime 3D-tehnoloogiat.

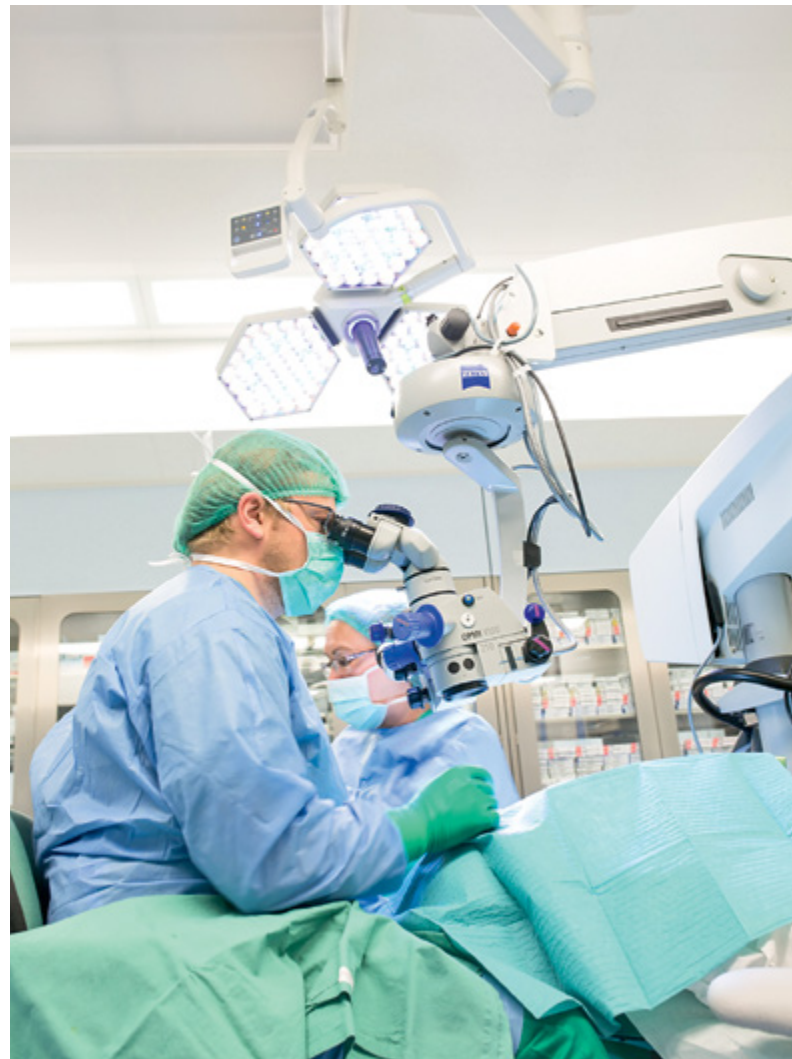
Avaldasime 2020. aastal kolm teaduslikku artiklit ajakirjas Eesti Arst, samuti kolm rahvusvahelist publikatsiooni. Dr Katrin Eerme pälvis arstiteaduskonna päevadel esitletud poster-ettekande eest parima ettekande auhinna. Sel aastal ilmub Euroopa ekspertide eesvedamisel okuloplastilise kirurgia raamat, mille üks kaasautoritest on meie kliinik.

Panus erialaseltside töösse

ITK silmaarstid on jätkuvalt esindatud erialaseltside juhtivates struktuurides: Eesti Oftalmoloogide Seltsi juhatuses kaks liiget viiest, Eesti Silmakirurgide Seltsi juhatuses kaks liiget kolmest, sealhulgas seltsi president. ITK arst on ka sotsiaalmistriteeriumi eriala nõunik, kolm meie töötajat on UEMS, European Board of Ophthalmology (EBO) liikmed, sealhulgas UEMS'i oftalmoloogia sektsiooni asepresident alates aastast 2016. Samast aastast ka *council member of European University Professors in Ophthalmology* (EUPO), Euroopa Oftalmoloogia Residentuuri Komitee Liige ning TÜ üliõpilasloengute külalislektor.

Jätkuvalt osaleme Euroopa haruldaste haiguste võrgustikus. Alates 2019 toimuvad haruldaste haiguste virtuaal-kliiniku paneelid, kus Euroopa eksperdid saavad jagada oma kogemusi keeruliste haigusjuhtumite lahendamisel. ERN-Eye kohtumised liikmeshaiglatele toimuvad kaks korda aastas, 15.–16. novembril toimus haruldaste haiguste Live Surgery kursust koos töös Läti Oftalmoloogia Seltsiga.

Ida-Tallinna Keskhaigla Silmakliinik aitab jõudumööda ka Eesti

Märtsis ja aprillis 2020 oli Silmakirurgia keskuse plaaniline töö peatunud ja täies mahus taastasime silmakirurgia keskuses töö mai alguses.

maakondi – kolm silmaarsti käivad vastuvõtte tegemas Hiiumaal, Rakveres ja Paldiskis, kaks arsti Saaremaal ja Haapsalus.

Rahvusvahelised projektid

Silmakliiniku arengusuundadest võib välja tuua rahvusvahelised projektid Zürichi ja Lausanne Ülikooli Silmakliinikutega, noorte väliskolleege

koolitusprogramm, jätkuv osalemine ERN Euroopa haruldaste haiguste võrgustikus, nägemispuudega patsientide rehabilitatsiooni arendus, transplantatsioonikeskuse rajamine ja siirdamise register, uute tehnoloogiate rakendamine ja arendus: pisarateede endoskoopiline/laserkirurgia ja uute laserite kasutamine võrkkesta/sarvkesta haiguste ravis.

Diagnostikakliinik 2020

Diagnostikakliinik sai tervikuna Covid-19 pandeemia olukorraga hakkama ning töötame ööpäev läbi ka praegu; diagnoosime viiruse ja haiguse erinevates etappides (labor–radioloogia–patoloogia), kirjutavad **kliiniku juht Aleksandr Šamarin** ja **õendusjuht Helen Vipp-Mitt**.

Aleksandr Šamarin
Diagnostikakliiniku juhataja

Helen Vipp-Mitt
Diagnostikakliiniku
õendusjuht

Nii eelmisel kui ka käesoleval aastal on olnud fookuses kvaliteedialane töö: akrediteerimine, auditid, tegevusjuhendid jmt ning ka edasine digitaliseerimine (erinevate uurin-gute elektroonne tellimine ning seadmete liidestamine). Kliinikus töötavad mitmed kolleegid, kelle töös kohtuvad mitu eriala: radioloogia- ja kvaliteedikoordineerija, radiofarmatseut jne.

Suured väljakutsed

Suureks väljakutseks on EMK-lin-naku ja RA-RC-üksuste ehitusega seotud kolimine ja töö ümberkorraldamine. Ka alanud Tallinna Haigla tehnilise eelprojekti koostamine nõuab palju mõtlemisaega ja tulevikku suunatud visiooni olemasolu. Kõik kliiniku keskused ja osakonnad on hinnatud õppebaasid.

Patoloogiakeskuse eelmise aasta olulisim saavutus on akrediteerimine standardile ISO 15189:2012. Sellele vastavad kõik günekotsütooloogilised, üldtsütooloogilised, histoloogilised, immunohistokeemilised ja molekulaarpatoloogilised uuringud. Lisaks on valminud kvaliteedikäsiraamat ning valminud ja uuendatud uuringute käsiraamat. Oleme hinnanud õppe- ja teadusbaas; teeme digipatoloogia valdkonna teadustööd ja -artikleid.

Plaanidest võib välja tuua automatiseerimise jätkamise. Eesmärk on, et patoloogiliste preparaatide valmistamisel oleks käsitööd võimalikult vähe ning automatiseeritud tööd rohkem; sellega on tagatud ka tööde sujuvus (ei teki ummikuid/troppe). Uued masinad ei kasuta ka mürgiseid kemikaale. Protsess on pikemaajaline, vajab mitmeid masinaid. Selle aasta esimese sammuna on automatiseeritud koeprotsessori hankimine.

Eelmise aasta märksõnad

Kesklabori eelmise aasta märksõnadeks on SARS-CoV-2 viiruse diagnoosimine ning kliinilise keemia ja immuunanalüüsi integreeritud automaatanalüsaatorite vahetus. SARS-CoV-2 viiruse testimise

süsteemid on ehitatud nullist ning koostöös teiste haigla üksustega sai kiiresti tagatud haiglale nii kiir- kui ka tavatestide tegemine (vajadusel ka ööpäev läbi). Suureks väljakutseks oli reagentide ebapiisav tarne.

Kliinilise keemia analüsaatorite vahetus oli aja- ja ressursimahukas tegevus, sest tegemist on väga koormatud ning ööpäev läbi töötavate seadmetega. Lisaks on muutunud

verekülvide töötlemise korraldus ning täiendatud mikroobide samastamise ja tundlikkuse määramise süsteeme.

Plaanidest tasub mainida masinapargi edasist uuendamist, erilise rõhuga mikrobioloogiliste uuringute seadmetele.

Angiograafias on 2020. aasta teisest poolest tagatud 24/7/365 ajuarterite trombektoomia tegemise

„Isegi piiratud plaanilise ravi tingimustes on patsientide arv tõusnud, võrreldes 2019. aastaga umbes 18% ning võrreldes 2018. aastaga 40%! Osakond on jätkuvalt tunnustatud kompetentsikeskus kilpnäärme haiguste radiojoodravis.“

võimalus, mis trombolüüsi järel on ülioluline ravimeetod peaaegu insul-tide raviks. Aktiivselt on tegeletud jalaarterite endovaskulaarse ravi edasiarendamisega. Kompetentsikeskuse osaleb osakond ainsana Skandinaavias ja Baltikumis rahvusvahelises uuringus „Post market clinical follow-up wit Rotarex® S Catheter“.

Plaanime edaspidigi innovaatiliste uuringu- ja ravimeetodite juurutamist.

Patsientide arv suurenes

Nukleaarmeditsiini keskuse olulise-maks saavutuseks võib pidada PET/ KT-uuringute kättesaadavuse paran-damist ning patsientide arvu olulist suurenemist. Isegi piiratud plaanilise ravi tingimustes on patsientide arv tõusnud, võrreldes 2019. aastaga umbes 18% ning võrreldes 2018. aastaga 40%! Osakond on jätkuvalt tunnustatud kompetentsikeskus kilpnäärme haiguste radiojoodravis. Lisaks jätkatakse eesnäärme metas-

taaside Lu-ravi, liigete radiosüno-vektoomiat ning on taas alustatud NET-tuumorite ravi. Keskus osaleb aktiivselt mitmes IAEA rahvusvahelises koostööprojekti.

Plaan on statsionaarse PET/ KT-seadme hankimine peale RA-RC-ehituse valmimist.

Radioloogiakeskuse põhiees-märk on jätkuvalt radioloogiliste teenuste võimalikult parema kättesaadavuse tagamine, millega saime edukalt hakkama. Ületasime pla-neeritud rinnanäärme skriining-uuringute mahtu. Probleemiks (nagu kogu haiglale) on valvekoormuse ja erakorraliste uuringute arvu suure-nemine.

Plaanidest: osa keskusest kolib kevadel EMK ajutisse linnakusse, töö ümberkorraldamist on ees palju, peale remonti ootab ees tagasiko-limine.

Mitmed kallihinnalised masinad vajavad väljavahetamist, millega tegeleme, kuid selleks on vaja palju ressursse.

2020 Õendus ja hooldusabikliinikus – hoopis teistsugune aasta

Nagu kõigile, nii oli ka meie kliinikule 2020 hoopis teistsugune aasta. Tööd, mille tegemiseks haigekassaga leping sõlmitud, saime tavapäraselt teha vaid mõned kuud aasta alguses, alates märtsist kõik muutus, kirjutab **Õendus-hooldusabikliiniku direktor Eve Karmo.**

Dr Eve Karmo
Õendus-hooldusabikliiniku
direktor

Alates 1. jaanuarist 2020 hakkas Haigekassa rahastama hospiits-teenust voodipäeva hinnaga 99,26 eurot. Lepingusse selleks küll eraldi rida ei tekkinud, rahastamine toimub õendusabi lepingumahu, aga haigekassa ostab meilt hospiitsiteenust kümnele voodile. Meie jaoks ei ole see maht piisav, kuna hospiitsiteenust vajavaid patsiente on igas osakonnas. Enamus patsientidest on suunatud hospiitsiteenusele ITK-siseselt. Keskmine ravil viibimise pikkus oli hospiitsis 20 päeva.

Oktoobris–novembris 2020 toimus hospiitsi palatiboksi osa renoveerimine. Remonditööde käigus uuendati/täiendati elektrisüsteem, värviti kogu hospiitsiosa, saime kaasaegse õeposti ja vahetasime välja osa mööblit, lisasime palatitesse tugitoolid ja telerid.

Järve Covid-19 osakond

Kevadise Covid-19 laine algul valmistasime Järvel ette 12 voodiga Covid-19 osakonna, leidsime logistilised lahendused patsientide transpordiks ja töötajate liikumiseks. Abi ja toetust pakkusid dr Kai Sukles ja kirurgiikliiniku õendusjuht Kristin Lichtfeldt.

Õnneks ei läinud kevadel meil seda osakonda vaja ja keegi meie personalist ega patsientidest viirusesse ei haigestunud, aga 04. novembril olid esimesed Covid-19 positiivsed Järvel kohal ning järgmisest päevast avasime II õendusabiosakonna pinnal Järve Covid-19 osakonna, esialgu 12 voodikohaga. Vastavalt viiruse levikule ja uute Covid-19 patsientide hospitaliseerimisele ITK Covid-19 osakondadesse, suurendati ka meie Covid-voodide arvu 25ni. Kuna puudub võimalus eraldada Järve Covid-19 osa ülejäänud osakonnast, töötab kogu II õendusabi nagu Covid-19

Hospiitsi remonditööde käigus uuendati/täiendati elektrisüsteem, värviti kogu hospiitsiosa, saime kaasaegse õeposti ja vahetasime välja osa mööblit, lisasime palatitesse tugitoolid ja telerid.

osakond. Sinna saame võtta ainult n-õ post-Covid-patsiente.

Sekretäride töö

Ka 2020. aastal olid kliiniku sekretärid terve aasta vältel tublimate hulgas. Meie sekretäride töös on võrreldes teiste kliinikutega erinevusi. Olulise töomahu annab omaosalusarvete vormistamine ja patsiendi sugulastega suhtlemine. Sekretärid koostavad ka üle 60 päeva ravil viibivate patsientide vahearvide ja jälgivad statsionaarse õendusabiteenuse jätkamise põhjenduste sissekannete olemasolu. Kliinikus muutus keeruliseks patsientide isiklike asjade ja riide ülevõtmine. Sellest sai sekretäride uus töökoostus. Töökoostus omaosalusarvete võlglastega on tõusnud märgatavalt võrreldes eelnevate aastatega.

Sotsiaaltöö

Sotsiaaltöötaja töökoostus on kasvanud suures osas ka selle tõttu, et patsientide kliinikus viibimise aeg on pikenenud. Probleemiks on patsientide, kellel puuduvad kehtivad isikutõendavad dokumendid, rahalised vahendid omaosalusarvete tasumiseks, rääkimata võimekusest tasuda hooldekodu eest. Jätkuvalt tuleb vormistada puude raskusastme tuvastamise taotlusi nii töö- kui ka vanaduspensioniealistele inimestele. Kõige ajakulukamad juhtumid on olnud ilma

„Kahjuks on üha rohkem ka noori patsiente, kes mõne parandamatu haiguse tõttu peavad seisma silmitsi surmaga. Sellised juhtumid nõuavad palju hingehoidlikku tööd nii patsiendi, tema lähedaste kui ka personaliga.“

elukoha, lähedaste ja sissetulekuta isikud, kus positiivse lahenduse leidmine on väga keeruline.

Hingehoidja töö

Töötame kliinikus interdistsiplinaarse meeskonnana, patsiendiga tegelevad arst, õde, hooldaja, vajadusel füsioterapeut, sotsiaaltöötaja ja hingehoidja.

Enamik meie patsiente on väga eakad ja nende mureks on tihti üksindus ja sellest tingitud hingevälu, seega on suur osa sellest tööst kuulamine, kõnelemine erinevatel, ka igapäevastel teemadel, olles kaaslaseks inimesele tema haigustes ja kannatuses, korraldades jumalateenistusi, palvusi ja kontserte.

Seoses Covid-19st tingitud olukorraga saime korraldada ainult kolm kontserti enne, kui haiglas hakkas kehtima külastuskeeld. Kaks kontsert andis Helihoor ja ühe Bel Canto, meie head koostööpartnerid juba eelmistest aastatest.

Kahjuks on üha rohkem ka noori patsiente, kes mõne parandamatu haiguse tõttu peavad seisma silmitsi surmaga. Sellised juhtumid nõuavad palju hingehoidlikku tööd nii patsiendi, tema lähedaste kui ka personaliga. Eelmisel aastal oli mitu pikka ravijuhtu noorte onkohaigete, mis lõppesid surmaga ning olid personalile emotsionaalses mõttes väga rasked.

Seoses Covid-19ga tuli tööd ümber korraldada, toimus palju regulaarseid telefonivestlusi inimestega, kes soovisid teada oma lähedaste vaimse ja emotsionaalse tervise kohta. Kuna külastused olid keelatud, sooviti lihtsalt edasi anda teateid, tervitusi oma lähedastele, kes ei saanud ise telefonitsi suhelda.

Osa tööst hõlmavad vestlused patsientide lähedastega, et aidata neil leppida lähedase raske haiguse või surmaga. Ka selles töös toimus palju telefoninõustamisi nii

Alustasime ka Järve hooldus- ja õendusabikliiniku patsientide vaktseerimist.

patsientide lähedastega kui ka juba leinavate sugulastega.

Alates 17. septembrist 2020 on hingehoidja ITK palliatiivravi meeskonna liige. Reedeti kell 14.00–16.00 külastab hingehoidja patsiente onkoloogia osakonnas, kui Covid-19 olukord seda vähegi võimaldab.

Jõulumeeleolu aitas luua juba meie tuttav koostööpartner Tallinna 32. Keskkool, kelle õpilased valmistasid kaarte ja tegeluspõllesid. Jõulukaarte meisterdasid ka Tallinna Kuristiku Gümnaasiumi õpilased. Tallinna Mustamäe Humanitaargümnaasiumi õpilased valmistasid lisaks kaartidele pakikesi, kus sees moosid ja mesi. Need jagati laiali meie Covid-19 osakonnas II õendusabis. Jõulusoovid said ette loetud ja nii mõnigi patsient pühkis liigutuspisaraid.

Õendus- ja hooldusabikliiniku personal soovib anda endast kõik, et patsient paraneks, aga kui on aeg tulnud sellest elust lahkuda, siis Järvel saab „väarikalt surra“.

Õendustegevus

Õendustegevust kirjeldasime põhjalikult aastaaruandes, seepärast toon välja vaid paar aspekti:

2020. aastal toimunud auditite tulemused olid meie kliinikus väga head.

Kliinikusisene multidistsiplinaarse meeskonna (arstid, õed, hooldajad, sotsiaaltöötaja, hingehoidja, sekretärid) koostöö on muutunud paremaks.

Töötajate motiveerimine

Vaatamata valitsenud olukorrale toimus kevadel siiski ka traditsiooniline talgupäev, kus seekord osalesid ainult Järve üksuse töötajad.

Toredaks „akude laadimiseks“ oli väljasõit Prangli saarele. Kaasas olid nii arstid, õed kui hooldajad, andsime saare elanikele tervisenõu, vastasime küsimustele, mõtsime vererõhku ja -suhkrut jne. Ning imetlesime saare kaunist loodust.

Erakordselt tore oli ITK 235. aastapäeva tähistav piknik Järve üksuse õuel augustis – suur tänu turundusele, töötajad jäid erakordselt rahule!

Pikka aega kestnud ja tänaseni kestva patsientide külastamiskeelu leevendamiseks alustasime 2020. aastal videokõnede tegemist patsiendi ja lähedaste vahel. Üks südantliigutavamaid sündmusi oli III õendusabiosakonna patsiendi abielu registreerimine ja osakonna poolt noorpaarile korraldatud pulmapidu.

Taastusravikliinik läbi pandeemiakriisi

Pikaaegsest kriisist väljatulek on kui taastusraviprotsess – nõuab aega ja aktiivset panustamist.

Dr Heidi Alasepp

Taastusravikliiniku juhataja
Hädaolukorra meditsiini juhi
asetäitja

2020. aastast on raske kirjutada. Nii suurde tundmatusse pole me veel ilmselgelt kunagi varem sattunud. Meenuvad esimesed ärevad teated möödunud aasta algusest Itaalias, segadus ja selgusetus viiruse kohta, kuni ta järsku oligi siin – meie juures, meie ümber. Kriis jõudis nii kiirelt kohale ja näitas oma palet lisaks veel ka nii, et kõigest oli puudus – puudus teadmistest selle nähtamatu vaenlase kohta, puudus isikukaitsevahenditest, puudus ravist ja pääseteest, lisandus hirm ja isolatsioon. Ma arvan, et meie tervishoidu iseloomustas siiski eelmisel aastal väga kiire reageerimine ja ka kohandumine. See tundmatu tuli, haavas, jätkuvalt on siin ja me ei teagi, kuidas me koos edaspidi eksisteerime. On suur privileeg, et biotehnoloogia teadlaste suurepärased pingutused on meile toonud päästvad vaktsiinid. Täna on Covid-19 tervishoiuteenust kogu maailmas paljugi muutnud.

Vaatamata kõigele oli 2020. aasta väga silmi avav. Omavahelised suhted, meeskondlik töö, operatiivne infovahetus muutusid oluliseks kui kunagi varem. Eriolukorras olla koos oma meeskonnaga, leida üksteisest tuge, tegutseda kõikjal, kus meie abi vajati, oli väga võimas kogemus. Meie kliiniku personal oli abiks õendushoolduses, Covid-osa-kondades, jagasime oma ruume kolleegidega nii Magdaleena kui ka Ravi tn üksuses. Uueks väljakutseks sai osaleda Magdaleena üksuse turvalisuse tagamisel. Hämmastava kiiru-

sega saime Haigekassalt loa üle viia meie teraapiad kaugvastuvõttudeks ja millise innuga meeskond seda kõike läbi viis – see oli fenomenaalne! Meie patsiendid said taastusravi ka keset sügavat kriisiolukorda ja tagasiside neilt oli väga hea.

Kontaktteenuste taastumine suvel oli väga suur julgus ja hakkamasaamine. Personali koolitamine, hoidmine, isikukaitsevahendite õige ja hoolas kasutamine muutus iga-päevaseks. Mul on hea meel, et meie kliinikus said osad õendus-töötajad ja füsioterapeudid infektsioonikontrollialase väljaõppe ning muutusid käepikenduseks meie väga suure koormusega töötavatele infektsionistidele. Kui 2020. aasta alguses avaldatud erialaartiklid hoiatasid, et taastusravi ei tohiks võtta Covid-patsiente vähemalt kuu kuu jooksul pärast haigestumist, siis suvest saime järjest enam ka kogemust just Covidi läbipõdenud patsientide järel- ja taastusravis.

Rahvusvaheline koostöö püsis

Meie rahvusvaheline koostöövõrgustik püsis suhtluses. Muidugi jäid ära planeeritud rahvusvaheline militaartaastusravi konverents, peatus virtuaalreaalsuse aktiivne tegevus Itaaliaga. Meie koostööpartnerid TalTechist olid meid aga toetamas ja aitasid ka keset sügavat kriisi küll professionaalsete nõuanne-tega materjaliteaduses, küll uudis-tega tervistehnoloogia valdkonna võitlusest Covidiga. Oli hea tunne ja teadmine, et meiega ollakse ka väga rasketel aegadel.

Kogu selles hektilises aastas saime oma planeeritud töö tehtud. Jõudsimme meeskondlikult läbi viia kliiniku sportliku ürituse, meie seminarid, koolitused, koosolekud

Dr Heidi Alasepp ja Kaitseministeeriumi kantsler Kristjan Prikk.

Leidkem raskustest alati õppetunni ja raja veelgi parema meeskondliku koostöö suunas. Instrumendid on meil selleks antud.

geerisime meie kliiniku struktuuri ja koostasime keskuste sisesed strateegilised tegevusplaanid. Suurimaks väljakutseks on taastusravi sees erialalise taastusravi arendamine ning karjäärimudeli loomine meie kliinikele tugispetsialistidele tegevus- ja füsioterapeutidele.

Meie kliiniku juhtimismeeskonnaga liitus ambulatoorse taastusravi keskuse juhataja Katrin Olo-Laansoo, statsionaarse taastusravi keskuse juhataja dr Egle Seppo. Dr Kaupo Ole siseastina meie statsionaaris panustab järelravi patsientide ravi koordineerimisse.

Alates 01.02.2021 töötavad meie kliinikus kaks arendusinseneri, et panustada veelgi süsteemsemalt koostöösse Tallinna Tehnikaülikooliga, rahvusvahelisse teadus-arendustegevusse, ning on täieõiguslikud taastusravimeeskonna liikmed ka raviprotsessis.

2020. aastal õnnestus meie pikaaegse koostöö marginaaliga Kaitseministeeriumi kantsleri hr Kristjan Priki. Suvel külastas meid Tallinna linnapea Mihhail Kõlvart. Eesti Töötukassa juhatusel arutasime koostöövõimalusi.

Täna meie kliiniku töötajaid, kes 2020. aastal väga vapralt, kollegiaalselt ja toimekalt meie haigla tegevustesse panustasid.

Meid ootab sel aastal ees Eesti Haigekassaga taastusraviteenuste hinnakirja ülevaatamine, Tallinna Haigla ning kogu piirkonna taastusravi vajaduse, arengu jõuline tõestamine, kliinikusiseste tegevusplaanide realiseerimine.

Leidkem raskustest alati õppetunni ja raja veelgi parema meeskondliku koostöö suunas. Instrumendid on meil selleks antud.

Täna kliiniku õendusjuhti Angelat, kelle panus meie kliiniku töötajate vaksineerimise tagamisel on hindamatu, et saaksime järjest kindlamalt tagasi pöörduda avatuma elu ja suhtlemise juurde!

Meie kliinik teab, et ägedast haigusest paranemine, taastumine võtab pikalt aega ja on väga suur mitmete inimeste töö, hool ja kindlasti ka tahe. Soovin kogu haigla-perele vastupidavust, tegutsemisrõõmu, hoolimist endast ja teistest ületamiseks pikaleveninud pandeemiakriisi ning väljudes sellest ühiselt tugevama, parema ja professionaalsema haiglana ning meeskonnana.

2021.
A A S T A L

OOTAME RINNAVÄHI
SÕELUURINGULE
NAISI SÜNNIAASTAGA

1955, 1957,
1959, 1961, 1963,
1965, 1967, 1969
või 1971

OOTAME EMAKAKAELAVÄHI
SÕELUURINGULE
NAISI SÜNNIAASTAGA

1956, 1961,
1966, 1971, 1976,
1981, 1986
või 1991

KONTROLLI. AINULT SINA SAAD SEDA TEHA!

Sõeluuringule Ida-Tallinna Keskhaiglas saab registreerida telefonil 666 1900
või patsiendiportaalis digilugu.ee

Sõeluuringul osalemine (ka ravikindlustamata patsiendile) on tasuta.

KAKS KOKKU- KUULUVAT	AJUTINE	PALJAS	TALI- SPORDI- VAHENDID	HIILGUS, SÄRA	PUUHARU	JOOD	PR K EESSÕNA	MAITSE	KÜSISÕNA	KELLEGAGI SAMAS VANUSES ISIK	LÄIKIMA	METSLOOM
KOHT PAKKIDE HOIDMI- SEKS								MUSTLANE				
ÜÜRIKE, KADUV						SPETSIA- LITEET JÄRGNE- VALT						
AASTA		TUISKAMI- NE MEELE- HEIDE					... LUTS ISU					
KARPKALA					DEKA- MEETER LIITIUM				... VÄLBA PÜSSIPÄRA			
VASTUS												VANAJA LINN MESOPO- TAAMIAS
INSTINKT, LOOMUSUND												
KÕHT				OMAL JÕUL OLÜMPIA- ORGAN				LUKUMARK ALEVIK HARJU- MAAL				
TAEVASINA					ITAALIA HOIMU LI- GE (AJ.) MITTE- ILMA							
INFO- TEHNO- LOOGIA		HÄRRA HISPAANIAS KEELDUI- MINE			ERALDAMA MINU							
PRANTSU- SE KIRJA- NIK			SOOME- UGRILASED SAJAND						ASESÕNA NELJAPÄEV			
SIIN- POOLNE				VIRIL								

Eelmise ristsõna õige vastus oli *otiaatria*. Võitjaks osutus Uku Kaljund – palju õnne! Võitjaga võetakse ühendust. Ristsõna õiged vastused palume saate aadressil toimetus@itk.ee.